

Kommissorium for fagligt oplæg til national sundhedsplan

Indledning og formål

Med afsæt i *Aftale om sundhedsreform 2024* skal der udarbejdes en national sundhedsplan med et sigte på 8-10 år og en løbende opdatering hvert fjerde år, som sætter fælles strategisk retning for udviklingen af det samlede sundhedsvæsen.

Den nationale sundhedsplan skal understøtte omstillingen af sundhedsvæsenet. Det gælder både en styrkelse af sundhedsvæsenet i hele landet med en bedre geografisk fordeling af ressourcerne - og en omstilling af sygehusene og en styrkelse af det nære sundhedsvæsen tæt på borgerne.

Planen skal hermed bl.a. sætte fælles retning for den ønskede udvikling af sundhedsvæsenet, hvor det nære sundhedsvæsen styrkes – og hvor sygehusene i højere grad vender sig ud af, tager ansvar både før og efter sygehusophold, stiller deres kompetencer til rådighed og omlægges til nære tilbud.

Planen skal også rammesætte en bedre balance mellem det primære og sekundære sundhedsvæsen samt sikre, at ressourcerne fordeles mere lige på tværs af landet og anvendes, hvor de gør mest gavn for patienterne. Som et væsentlig greb i omstillingen skal den nationale sundhedsplan desuden sætte retning for brugen af digitalisering.

Sundhedsstyrelsen skal udarbejde et fagligt oplæg til den nationale sundhedsplan, jf. *Aftale om sundhedsreform 2024*.

Den nationale sundhedsplan som en overordnet ramme for sundhedsplanlægning

Den nationale sundhedsplan skal udgøre en overordnet, fælles strategisk ramme for sundhedsplanlægning. Det betyder, at nationale og lokale styrings- og planlægningsværktøjer fremadrettet skal orientere sig mod den nationale sundhedsplan, jf. illustrationen nedenfor.

Nationale styrings- og planlægningsværktøjer, som skal orientere sig mod planen, vil bl.a. omfatte den nationale strategi for digitalisering og data, specialeplanen, fordelingsmodellen for

lægekapaciteter, opgavebeskrivelse for det almen medicinske tilbud, kvalitetsstandarder, dimensioneringsplaner for speciallægeuddannelsen og nye kommende retningslinjer for praktiserende speciallægehjælp. Den nationale strategi for digitalisering og data, fordelingsmodellen for lægekapaciteter, opgavebeskrivelse for det almenmedicinske tilbud og retningslinjer for praktiserende speciallægehjælp introduceres med *Aftale om sundhedsreform 2024*.

Den nationale sundhedsplan vil dermed sætte retning for udviklingen i de nye værktøjer og deres bidrag til omstillingen, herunder speciallægeområdet, den styrkede rolle af almenmedicinske tilbud og en bedre fordeling praktiserende læger.

Lokale styrings- og planlægningsværktøjer som skal orientere sig mod planen vil omfatte:

- **Overordnede regionale sundhedsplaner.** Fokus på den tværgående fordeling af kapacitet mellem sundhedsrådene for at understøtte adgang til ensartet kvalitet på tværs, tværgående planlægning af omlægning af sygehusaktivitet, beredskab samt forsyning af funktioner, der kun leveres fra et eller få sygehuse. Det vil bl.a. ske gennem planlægning af sygehusfunktioner (somatik og psykiatri), tværgående enheder på regionsniveau (fx kvalitetsopfølgning) samt kapacitetssamarbejde ml. sygehuse (partnerskaber mv.).
- **Nærsundhedsplaner.** Jf. *Aftale om sundhedsreform 2024* skal den nationale sundhedsplan omsættes til lokale omstillingsindsatser i nærsundhedsplanerne, som udarbejdes af sundhedsrådene. Nærsundhedsplanerne vil have fokus på omstilling og planlægning af de nære sundhedsopgaver. Det gælder således planlægning af hhv. udviklingen af almenmedicinske tilbud, nære regionale sundhedsindsatser, understøttelse af kommunale sundhedsindsatser samt initiativer med fokus på at vende sygehusene udad. Sundhedsstyrelsen forventes at udarbejde en vejledning til nærsundhedsplanerne og stå til rådighed for sparring i forbindelse med planernes udarbejdelse.
- **Kommunale politikker og strategier på velfærdsområderne.** Indholdet af politikkerne varierer på tværs af kommunerne, men fælles for dem er, at der her sættes retning og målsætninger for den kommunale sundhedsindsats på tværs af fagområder. Fremadrettet vil de kommunale politikker forventeligt også have et samspil til nærsundhedsplanerne.

Sundhedsstyrelsens opgave med et fagligt oplæg

Sundhedsstyrelsen får til opgave at udarbejde et fagligt oplæg til den nationale sundhedsplan.

Det faglige oplæg skal indeholde følgende:

- *Principper for udviklingen af det samlede sundhedsvæsen:* Principperne skal beskrive den overordnede, strategiske retning for udviklingen af sundhedsvæsenet over de næste 8-10 år med udgangspunkt i reformaftalens to hovedformål: Bedre fordeling af ressourcer i sundhedsvæsenet og styrkelse af det nære sundhedsvæsen tæt på borgerne.
- *Mål for omstilling:* Omstillingsmålene omsætter principperne ved at sætte konkret retning på en forandring eller udvikling i den nuværende opgaveløsning, som skal realisere omstillingen mod et mere nært sundhedsvæsen og understøtte en bedre geografisk fordeling af ressourcer. De kan fx have fokus på en given målgruppe eller specifikke behandlingstilbud og udtrykke omfanget af den ønskede forandring. Målene kan have forskellige tidshorisonter (fx kort og lang sigt).

- *Virkemidler for forandring:* Det faglige oplæg skal beskrive relevante virkemidler til at opnå omstillingsmålene, herunder fx tiltag indenfor udvikling i kapacitet, kompetencer, prioritering, samarbejde om og organisering af opgaveløsning samt etablering af digitale forudsætninger for målet. Beskrivelserne af virkemidler kan også være nuværende kompetencer, der skal sættes i spil på nye måder end i dag, eller etablering af nye samarbejdsformer som led i at muliggøre omstillingen. Virkemidlerne kan variere afhængigt af det specifikke behov, geografiske forskelle mv.

Som led heri kan der sættes fokus på nødvendige forandringer i opgaveplacering, arbejdsdeling, øget sammenhæng, bedre sektorovergange, adgang til sundhedstilbud på tværs af landet, en løbende prioritering og differentiering af tilbud og ressourcer, tilgængelighed af faglige ressourcer, fleksibel opgavevaretagelse og samarbejde på tværs af aktører og faggrupper.

Det faglige oplæg skal forholde sig til, hvordan der på nationalt og lokalt plan kan følges op på realiseringen af omstillingsmålene. Denne opfølgning vil skulle samtænkes med opfølgningen i regi af de nationale mål.

Det faglige oplæg skal endvidere forholde sig til følgende konkrete elementer fra sundhedsreformaftalen, som dog ikke er udtømmende for, hvad det faglige oplæg kan omfatte:

- *Som led i udvikling og robustgørelse af akutsygehusene i hele landet og sikre lægedækning på de mindre sygehuse skal regionerne vedtage konkrete og forpligtende mål og planer for, hvordan stærke sygehuse kompetence- og ledelsesmæssigt kan understøtte udfordrede sygehuse med speciallægedækning og etablering af attraktive uddannelses- og karriereveje. Dette vil indgå i den nationale sundhedsplan.*
- *Udviklingen af tilbud om hjemmebehandling skal indgå som en del af den nationale sundhedsplan.*
- *Som led i den nationale sundhedsplan aftales mål for den akutte sundhedsindsats. Dette med henblik på at sikre, at patienter oplever en ensartet kvalitet i tilbuddene i den akutte sundhedsindsats på tværs af landet.*
- *Med tæt kobling til den nationale sundhedsplan skal den nationale strategi for digitalisering og data sætte forpligtende fælles mål og retning for digitalisering og data i sundhedsvæsenet.*

Den nationale sundhedsplan skal beskrive, hvordan digitalisering skal bidrage til omstillingen af sundhedsvæsenet. Digitalisering skal derfor have en tydelig plads i det faglige oplæg. Det kan både være som delelement i et omstillingsmål om fx at øge hjemmebehandling via brug af digitale værktøjer eller som tværgående virkemiddel. Målene skal samtidig sikre, at digitalisering i højere grad indtænkes i øvrige nationale og lokale planlægningsværktøjer som led i at muliggøre omstillingen.

Den nationale sundhedsplan vil som en overordnet strategisk ramme bidrage til fælles mål og retning for digitalisering og data i sundhedsvæsenet i den nationale strategi for digitalisering og data.

I forbindelse med den faste opdatering af den nationale sundhedsplan hvert fjerde år vil det faglige oplæg udbygges og tilpasses baseret på erfaringerne med den nationale sundhedsplan og den løbende udvikling af sundhedsvæsenet.

Øvrige rammer for opgaven med det faglige oplæg

Det faglige oplæg skal tage bestik af og tale ind i de store forandringer i sundhedsvæsenets struktur og opgaveløsning, som sundhedsreformen i de følgende år vil afstedkomme. Herunder også de muligheder, som forandringerne skaber for omstillingen.

Oplægget skal bygge på relevant viden og tidligere analyser. Herunder rapporten "Muligheder og forudsætninger for omstilling til det nære sundhedsvæsen" (Sundhedsstyrelsen 2024) og perspektiver heri om en mere hensigtsmæssig brug af ressourcerne i sundhedsvæsenet.

Det faglige oplæg skal desuden forholde sig til de faglige kliniske retningslinjer, som bl.a. udarbejdes af de lægefaglige selskaber i samarbejde med Sundhedsvæsenets Kvalitetsinstitut.

Derudover skal der i det faglige oplæg tages højde for, at den nationale sundhedsplan ikke må medføre øget administration og bureaukrati, og det skal derfor indtænkes, hvordan den nationale sundhedsplan kan bidrage til en forenkling i den samlede sundhedsplanlægning.

Organisering af arbejdet med oplægget

Det faglige oplæg til den nationale sundhedsplan udarbejdes af Sundhedsstyrelsen med tæt inddragelse af bl.a. repræsentanter for patienter, regioner og kommuner samt eksperter med viden om fx almenmedicinske tilbud, sundhedsøkonomi, sundhedstjenesteforskning, digitalisering mv.

Der afholdes medio 2025 et seminar med deltagelse af ovennævnte aktører. Formålet er at indsamle input til det videre arbejde med det faglige oplæg og trykprøve de foreløbige taktik i det faglige oplæg. Samtidig vil seminaret give deltagerne en indsigt i formål og proces for den nationale sundhedsplan.

Sundhedsstyrelsen nedsætter en følgegruppe, der bidrager til det løbende arbejde med det faglige oplæg. Følgegruppen vil bestå af centrale aktører med mulighed for yderligere specifik inddragelse af rådgivning og bidrag efter behov.

Derudover etableres et dialogforum bestående af repræsentanter fra Sundhedsstyrelsen, KL, Danske Regioner samt Indenrigs- og Sundhedsministeriet, som har til formål at sikre løbende dialog om status på arbejdet med det faglige oplæg. Forummet drives af Sundhedsstyrelsen.

Økonomi og tidsplan

Den nationale sundhedsplan skal bidrage til en bedre udnyttelse af de samlede ressourcer til rådighed for sundhedsvæsenet. Det handler således om at få "mere sundhed for pengene". Planen skal udarbejdes indenfor for de eksisterende økonomiske rammer. Planen skal i den forbindelse bl.a. understøtte, at midlerne afsat med *Aftale om sundhedsreform 2024* får den ønskede effekt på omstillingen mod et mere nært, lige og bæredygtigt sundhedsvæsen.

Sundhedsstyrelsen afleverer det faglige oplæg til indenrigs- og sundhedsministeren primo 2026. Regeringen, Danske Regioner og KL indgår aftale om den nationale sundhedsplan i foråret 2026.

Den nationale sundhedsplan hjemles i sundhedsloven og forventes at gælde fra 1. januar 2027.